

Hogeschool Rotterdam

Evaluatie van Kenniscentrum Creating 010

Inleiding

Dit rapport bevat de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek en de organisatie van Kenniscentrum Creating 010 van Hogeschool Rotterdam in de periode 2013 - 2018. De visitatiecommissie die de beoordeling heeft uitgevoerd, is samengesteld door het kenniscentrum, in opdracht van Hogeschool Rotterdam en in overleg met NQA. NQA heeft de leden van de commissie gecontroleerd op hun onafhankelijkheid en deskundigheid. De visitatiecommissie bestond uit:

Prof. dr. W.C. Uricchio (voorzitter en commissielid, expertise vanuit mediastudies)
Mevrouw dr. R.J. Benschop, (commissielid, expertise vanuit praktijkgericht artistiek onderzoek)
Mevrouw L. Kool MSc MA (commissielid, expertise vanuit ethiek en digitale samenleving)
Ir. J.C. de Waal (commissielid, expertise vanuit creatieve industrie en IT)

Mevrouw ir. M. Dekker-Joziase, senior auditor van NQA, trad op als secretaris van de commissie. Mevrouw Dekker-Joziase werd ondersteund door mevrouw W. Rowaan MA, eveneens auditor/secretaris bij NQA. Zie bijlage 3 voor informatie over functies van elk van de commissieleden.

De onderzoeksevaluatie van Kenniscentrum Creating 010 is uitgevoerd conform het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022 van de Vereniging Hogescholen.

Uitvoering van de evaluatie

De commissie heeft ter voorbereiding op het visitatiebezoek een aantal documenten ontvangen, waaronder een kritische reflectie en een selectie van (onderzoeks)producten en publicaties (zie bijlage 1). De selectie is genomen vanuit de verschillende onderzoekslijnen van het kenniscentrum en vertegenwoordigt de breedte van de output. De commissie heeft zich op basis van de verschillende documenten een eerste beeld gevormd van het kenniscentrum.

Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie vergaderd. In de vergadering hebben de commissieleden de eerste bevindingen met elkaar gewisseld en zijn de gesprekken inhoudelijk voorbereid. Op 11 oktober 2019 heeft de commissie een bezoek aan het kenniscentrum gebracht. Tijdens het bezoek zijn aanvullende documenten bestudeerd en gesprekken gevoerd met verschillende stakeholders die bij het kenniscentrum betrokken zijn (zie bijlage 2).

Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft de commissie tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Opbouw van het rapport

Het rapport is opgesteld conform de vijf standaarden van het bovengenoemde *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* en beschrijft de bevindingen, overwegingen, conclusies en aanbevelingen van de commissie.

In hoofdstuk 1 wordt een karakteristiek gegeven van Hogeschool Rotterdam en Kenniscentrum Creating 010. In hoofdstuk 2 worden de bevindingen en conclusies van de commissie ten

aanzien van de vijf standaarden van het brancheprotocol beschreven. Hoofdstuk 3 bevat de oordelen van de commissie op de standaarden en het eindoordeel. Hoofdstuk 4 geeft een aantal aanbevelingen. In mei 2019 is het kunstenonderzoek in een aparte onderzoekseenheid (Willem de Kooning Academie) ondergebracht. Vanwege de recente ontvlechting van Creating 010 en Willem de Kooning Academie, en gezien het feit dat dit beoordelingsrapport handelt over de periode 2013-2018, zijn de activiteiten van beide kenniscentra nu nog tezamen beoordeeld. Waar relevant wordt specifiek ingegaan op het onderzoek van Willem de Kooning Academie.

De visitatiecommissie verklaart dat de beoordeling van het kenniscentrum in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

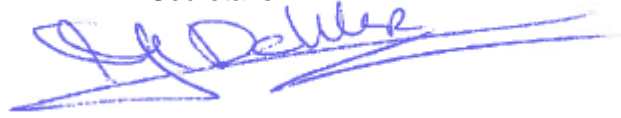
Utrecht, 17 december 2019

Voorzitter

Prof. W.C. Uricchio

Secretaris

mevrouw ir. M. Dekker-Joziase

Inhoudsopgave

Inleiding	3	
Inhoudsopgave	5	
1. Karakteristiek	7	
2. Standaarden	9	
Standaard 1	9	
Standaard 2	12	
Standaard 3	17	
Standaard 4	20	
Standaard 5	25	
3. Eindoordeel	27	
Aanbevelingen	28	
Bijlagen	29	
Bijlage 1	Bestudeerde documenten	30
Bijlage 2	Bezoekprogramma	31
Bijlage 3	Deskundigheid commissieleden	32

1. Karakteristiek

Hogeschool Rotterdam heeft de strategische onderzoeksagenda gecentreerd rondom vijf maatschappelijke thema's en heeft aan elk van deze thema's een kenniscentrum gekoppeld. Daarnaast kent de hogeschool twee speerpunten: de duurzame ontwikkeling van het Rotterdamse Haven- en industriecomplex en de integrale aanpak van de sociale, economische en maatschappelijke problemen in Rotterdam Zuid. Rond elk van deze speerpunten is een Centre of Expertise ingericht, waarbinnen opleidingen en kenniscentra samenwerken met relevante bedrijven en instellingen aan concrete projecten.

Het kenniscentrum Creating 010 is één van de kleinere kenniscentra binnen de hogeschool, gekoppeld aan het thema 'Design en Media'. Creating 010 is in 2011 opgericht, vanuit het lectoraat 'Human-Centered ICT' van het Instituut voor Communicatie, Media en Informatietechnologie (CMI), en de lectoraten 'Communication in a Digital Age' en 'Cultural Diversity' van de Willem de Kooning Academie (WdKA). Creating 010 voert praktijkgericht onderzoek uit naar ontwikkelingen in het werkveld van de creatieve industrie en de sector informatie- en communicatietechnologie (ICT). In de periode 2013-2018 kunnen drie fases van ontwikkeling van het kenniscentrum worden onderscheiden.

(1) Creatieve industrie als netwerk van professionals (2012-2015)

Creating 010 legt de nadruk op de brede creatieve industrie (inclusief de ICT-sector) als netwerk van professionals, bedrijven en instellingen. Het kenniscentrum wil in deze periode de innovatie in het creatieve beroepenveld van de regio Rotterdam stimuleren en kunstenaars, ontwerpers en media-ICT'ers verbinden met andere maatschappelijke sectoren en het bedrijfsleven. Daarnaast fungeert het kenniscentrum als denktank voor de onderwijsinstellingen WdKA en CMI. Het onderzoek krijgt vorm binnen vijf lectoraten: 'Human-Centred ICT', 'Communication in the Digital Age', 'Cultural Diversity', 'Revolutie in de Maakindustrie' en 'Creative Business'.

(2) Creativiteit als hefboom voor innovatie (2016-2017)

Creating 010 bouwt het onderzoeksportfolio in deze periode uit en richt zich niet meer alleen op het belang en de betekenis van creatieve professionals voor de creatieve industrie en de ICT-sector, maar met name op hun rol voor innovatie in andere sectoren en maatschappelijke velden. De samenwerking met WdKA en CMI wordt versterkt en er worden drie onderzoekslijnen gedefinieerd: 'Smart and Inclusive Society', '21st Century Visual Culture' en 'Creative Economy'.

(3) Digitale transformaties: technologie en ontwerp (2018-nu)

De drie onderzoekslijnen worden in 2017 gespecificeerd in acht thema's om beter bij het onderwijs te kunnen aansluiten: 'Design in the 21st Century', 'Communication in the Networked Society', 'Data Driven Society', 'Mapping Creative Rotterdam', 'Business Model Innovation in Creative Industries', 'Maker Education and Contextual Learning Environments', 'Critical Making' en 'Visual Culture'.

Met ingang van 1 januari 2018 vindt een belangrijke verandering plaats in de positionering van Creating 010 binnen Hogeschool Rotterdam. De onderzoekslijnen verbonden aan het kunstonderwijs worden gescheiden van de onderzoekslijnen gericht op technologie. Het kunstonderzoek wordt binnen de Willem de Kooning Academie geplaatst. Dit betreft de onderzoeksthema's 'Critical Making' en 'Visual Culture'. De overgang is in mei 2019 geformaliseerd met de oprichting van het Kenniscentrum WdKA. De onderzoekseenheid van

WdKA werkt samen met Erasmus Universiteit Rotterdam en de podiumkunstopleiding Codarts in het Rotterdam Arts and Science Lab (RASL). Met de eigen onderzoekseenheid wil WdKA een specifieke positionering en profilering realiseren in het kunstenonderzoek binnen zowel de directe regio van Rotterdam, als in het nationale en internationale domein van de kunsten.

Het kenniscentrum WdKA kent drie lectoraten (0.8 fte per lectoraat), die aansluiten bij de uitstroomprofielen van de opleidingen WdKA. Dit zijn de profielen 'Autonomous', 'Social' en 'Commercial'. Daarnaast is er een projectmatig lectoraat in samenwerking met Avans Hogeschool/Academie St. Joost Breda, het lectoraat Bio-Based Design.

Creating 010 richt zich sinds de verzelfstandiging op het doorontwikkelen van kennis en expertise over digitale transformaties en werkt hierbij samen met CMI. In 2019 heeft Creating 010 middelen ontvangen vanuit Hogeschool Rotterdam om additionele expertise te ontwikkelen op het gebied van kunstmatige intelligentie, big data en maatschappelijke vraagstukken.

Het kenniscentrum Creating 010 heeft een team van lectoren, onderzoekers, management en staf. In 2018 bestond de formatie van Creating 010 uit dertig personen en 11,4 fte.

2. Standaarden

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van de commissie ten aanzien van de vijf standaarden uit het 'Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022' (zie ook Inleiding).

Standaard 1

De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijhorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma

Bij de start van het kenniscentrum Creating 010 was het onderzoek gepositioneerd op het snijvlak van de opleidingsinstituten CMI en WdKA en vooral georiënteerd op digitale technologie. In de voorbije periode heeft een verschuiving plaatsgevonden in het kunstenonderzoek naar *engagement en activisme* aan de ene kant en *urban futures* aan de andere kant. Het onderzoek van WdKA vond geleidelijk aan meer aansluiting met onderzoek van de Erasmus Universiteit en van de opleiding voor podiumkunsten Codarts. Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie uitvoerig met betrokkenen gesproken over de afsplitsing van het kunstenonderzoek. De commissie heeft begrepen dat dit een natuurlijk proces is geweest, maar ziet ook dat Creating 010 hierdoor veel heeft moeten investeren in de aanscherping van het onderzoeksprofiel en in de aanpassing van de organisatie.

Na de afsplitsing van het kunstenonderzoek heeft Creating 010 het onderzoeksprofiel verder toegespitst op digitalisering en bestaat het kennisdomein uit de sectoren creatieve industrie en informatie- en communicatietechnologie (ICT). Creating 010 heeft de missie in 2018 geherformuleerd tot:

Creating 010 richt haar onderzoek, samen met het instituut voor CMI als preferente partner, op de versterking van de opleidingen binnen dat instituut en geeft daarmee hun kracht en samenhang binnen CMI verder inhoud. Op basis van deze samenwerking ontwikkelt Creating 010 zich samen met CMI tot het 'power house' voor digitale innovatie voor de verschillende domeinen van Hogeschool Rotterdam en de maatschappelijke praktijk, en vestigt zich als landelijk gezaghebbend kennisinstituut op het terrein van digitale transformaties, in nauwe samenwerking met andere kennisinstituten en maatschappelijke partners.

De commissie constateert dat het onderzoeksprogramma van Creating 010 goed aansluit op de visie van Hogeschool Rotterdam op praktijkonderzoek.¹ Hogeschool Rotterdam zet in op een sterke vervlechting van praktijkgericht onderzoek en onderwijs, zodat het onderzoek bijdraagt aan het opleiden van professionals. Het onderzoeksprogramma wordt gevormd vanuit de kennisagenda's van de onderwijsinstituten en de directe omgeving (Rotterdam). Het

onderzoeksprogramma is neergelegd in een vierjarig strategisch plan en wordt nader uitgewerkt in jaarplannen.

Sinds 2018 kent Creating 010 zes onderzoeksthema's, waarin het concept 'data-driven' een belangrijke plaats inneemt:

- Design in the 21st Century
- Communication in the Networked Society
- Data Driven Society
- Mapping Creative Rotterdam
- Business Model Innovation in Creative Industries
- Maker Education and Contextual Learning Environments

In 2019 heeft het College van Bestuur van Hogeschool Rotterdam aan Creating 010 gevraagd om het onderzoeksprogramma uit te breiden met het thema *kunstmatige intelligentie, ethiek, big data en maatschappelijk verantwoorde toepassingen*. Verschillende lectoren werken momenteel aan de uitwerking van deze onderzoekslijn. De commissie vindt dit actuele thema goed passen bij het onderzoeksprofiel van Creating 010.

Willem de Kooning Academie heeft een strategie voor het nieuwe kenniscentrum ontwikkeld (Notitie Lectoren en Hoofddocenten, 2018) en heeft dit verder uitgewerkt in het Jaarplan 2019. De gesprekken en informatie in deze documenten geven de commissie vertrouwen in de ontwikkeling van het onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma van het nieuwe kenniscentrum WdKA.

Doelen en indicatoren

Hogeschool Rotterdam wil met praktijkgericht onderzoek resultaat behalen op drie gebieden: de verbinding met onderwijs, het ontwikkelen en delen van nieuwe kennis en het bijdragen aan innovatie van de beroepspraktijk en maatschappij. Hogeschool Rotterdam heeft op elk van deze drie prestatiegebieden indicatoren geformuleerd om de input, output en impact van onderzoek te meten, en stuurt daarbij vooral op impact. Hierbij staat de meerwaarde van de wisselwerking tussen het kenniscentrum, de opleidingen en de beroepspraktijk centraal. Creating 010 heeft de doelen en indicatoren verder geconcretiseerd en uitgewerkt in de strategische vierjarenplannen. In jaarverslagen beschrijft het kenniscentrum in hoeverre resultaten behaald zijn. De commissie meent dat Creating 010 de doelen en indicatoren nog verder zou kunnen toespitsen op praktijkgericht onderzoek in domein van de creatieve industrie en ICT. Nu leunt het kenniscentrum nog relatief zwaar op traditionele indicatoren, die gebruikelijk zijn voor academisch onderzoek. De commissie denkt dat het kenniscentrum gebaat is bij het ontwikkelen van eigen indicatoren die passen bij praktijkgericht onderzoek, en adviseert Creating 010 om zich te richten op vormen van output en impact die passen bij de missie van het kenniscentrum.

Relevantie, uitdagendheid en ambitie

De commissie heeft gezien dat het kenniscentrum zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot 'thought leader', een voorloper op het gebied van onderzoek in het creatieve domein. Dit geldt ook voor het kunstonderzoek van WdKA.

In de driehoek onderzoek-onderwijs-beroepspraktijk zoekt Creating 010 vooral de verbinding tussen onderzoek en onderwijs. De onderzoeksvragen komen voort uit de kennisbehoeften van opleidingen en uit de beroepspraktijk, conform het onderzoeksbeleid van Hogeschool Rotterdam.

De onderwerpen die het onderzoeksprogramma aansnijdt, zijn volgens de commissie bij uitstek geschikt om het lopende onderwijs aan te scherpen en relevant te maken. Dit wordt nog verder versterkt doordat de meeste onderzoeksonderwerpen in verschillende domeinen toegepast kunnen worden. De commissie heeft daarnaast tijdens het bezoek aan Creating 010 ondervonden dat docenten en onderzoekers van CMI het kenniscentrum steeds beter weten te vinden en dat zij gemotiveerd zijn om praktijkgericht onderzoek in samenwerking met Creating 010 uit te voeren.

De commissie heeft met verschillende externe stakeholders gesproken. Zij geven aan dat zij het onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma van Creating 010 waardevol en relevant vinden. Vanuit de beroepspraktijk is er behoefte om nog meer betrokken te raken bij het onderzoeksprogramma. De commissie meent dat het kenniscentrum vanuit haar rol als 'thought leader' de beroepspraktijk kan helpen zich verder te ontwikkelen door een kritisch perspectief te bieden op inzichten in de ontwikkelingen binnen het creatieve domein. Het kenniscentrum zou zich deze rol nog meer mogen toe-eigenen van de commissie en kunnen gebruiken om meer in gezamenlijkheid met de beroepspraktijk onderzoeklijnen te ontwikkelen.

Conclusie

De commissie is enthousiast over het onderzoeksprofiel van Creating 010. Het kenniscentrum is in staat gebleken om in een steeds veranderende context relevant en vernieuwend te blijven en heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot 'thought leader' in het creatieve domein. De commissie ziet dat Creating 010 proactief reageert op veranderingen in de sector en de hogeschool en dat dit een kracht van het kenniscentrum is geweest in de afgelopen jaren. De focus van Creating 010 op ontwerp, technologie en maatschappelijke vraagstukken past volgens de commissie goed bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en lijkt ook in de nabije toekomst goed bruikbaar voor praktijkgericht onderzoek. Het nieuwe thema *kunstmatige intelligentie, ethiek, big data en maatschappelijk verantwoorde toepassingen* past volgens de commissie goed bij het onderzoeksprofiel.

Het onderzoeksprofiel en -programma van Creating 010 sluiten erg goed aan bij de visie en het onderwijs van Hogeschool Rotterdam. De commissie meent dat Creating 010 haar positie als 'thought leader' nog sterker zou mogen claimen en ook zou kunnen gebruiken om de onderzoeklijnen meer in gezamenlijkheid met de beroepspraktijk uit te werken, net zoals al in het onderwijs gebeurt. Daarnaast zou Creating 010 de doelen en indicatoren nog verder kunnen toespitsen op praktijkgericht onderzoek in het domein van de creatieve industrie en ICT.

De commissie heeft gezien dat Willem de Kooning Academie gestart is met het uitwerken van de eigen positionering en heeft op basis van de gesprekken en documentatie vertrouwen in de ontwikkeling van het onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma van het nieuwe kenniscentrum WdKA.

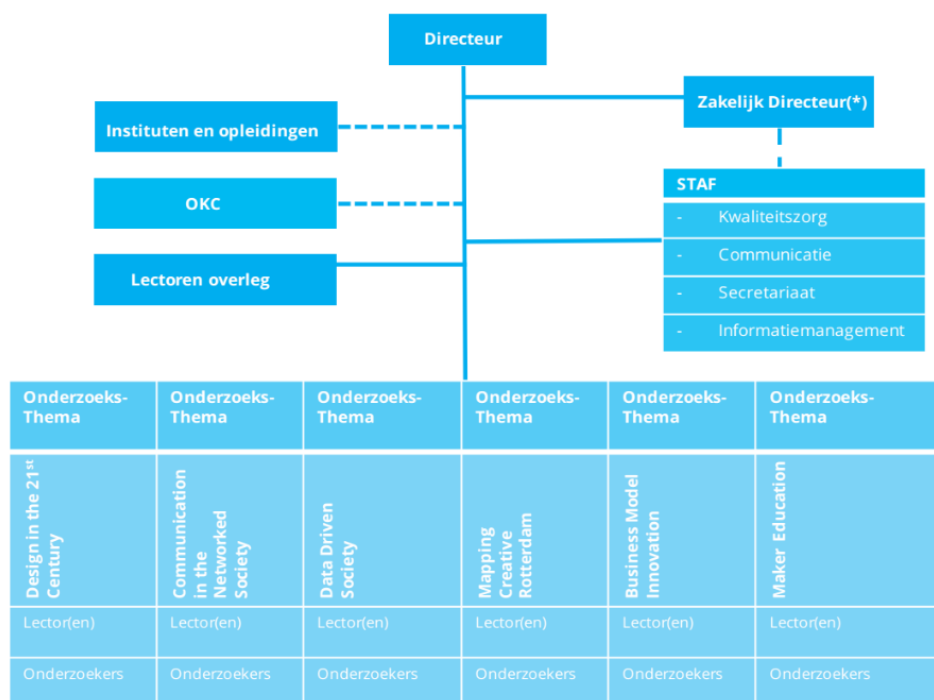
De commissie komt op basis van bovenstaande overwegingen voor standaard 1 tot het oordeel **goed**.

Standaard 2

De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Organisatie

Creating 010 heeft een team van lectoren en onderzoekers in dienst. De afdeling Ondersteuning Kenniscentra van Hogeschool Rotterdam levert daarnaast advies en ondersteuning aan het kenniscentrum. Vanuit de opleidingen van Hogeschool Rotterdam worden docenten bij het kenniscentrum gedetacheerd om mee te werken aan onderzoek dat aansluit bij hun expertisegebied. Sinds 2016 is het uitgangspunt van de hogeschool dat opleidingsinstituten docenten 'om niet' detacheren. Bij Creating 010 zijn voornamelijk docenten van de opleidingsinstituten CMI en WdKA (tot 2018) gedetacheerd. Figuur 1 laat het organogram van Creating 010 zien.

(*) tijdelijke functie 2017-2019

Figuur 1: organogram Creating 010

Aansturing en overleg

De directeur van het kenniscentrum is hiërarchisch verantwoordelijk, waarbij de lectoren en andere medewerkers een grote mate van professionele vrijheid krijgen. De dagelijkse aansturing van de onderzoeksprojecten is belegd bij projectleiders, dit zijn meestal lectoren.

De aansturing en monitoring van het onderzoek is georganiseerd op verschillende manieren:

- maandelijks lectorenoverleg (directeur, alle lectoren, medewerker kwaliteitszorg);
- maandelijks projectoverleg (medewerker kwaliteitszorg en projectleiders van de onderzoeksprojecten);
- tussentijds projectoverleg van de projectleider/lector met het projectteam
- tussentijds informeel overleg van de directeur met lectoren en onderzoekers;
- de reguliere gesprekscyclus (planningsgesprek, evaluatiegesprek en beoordelingsgesprek).

De commissie heeft geconstateerd dat Hogeschool Rotterdam en Creating 010 gekenmerkt kunnen worden als een netwerkorganisatie. Er is geen één-op-één-relatie tussen een kenniscentrum en een opleidingsinstituut. De connecties tussen onderzoek, onderwijs en praktijk ontstaan op organische wijze aan de hand van individuele contacten binnen en buiten de organisatie. De commissie ziet dat de organische organisatievorm goed bij het kenniscentrum past en ook goed werkt in de praktijk. De verschillende overlegvormen geven zowel op projectniveau als op niveau van de onderzoekseenheid voldoende sturingsmogelijkheden aan het management van het kenniscentrum.

Portfolio

Het onderzoeksprogramma is aan de hand van de zes onderzoeksthema's uitgewerkt in een groot aantal onderzoeksprojecten. Door de verplaatsing van het kunstenunderzoek naar WdKA per 2018 is er in beide domeinen meer focus ontstaan, doordat er een smaller expertisegebied bestreken wordt. De commissie heeft met een aantal projecten kennisgemaakt en gezien dat deze aansluiten bij de verschillende thematische onderzoekslijnen.

Creating 010 heeft in 2018 zeven lectoren met een verschillende leeropdracht. De tabel hieronder laat zien bij welke onderzoeksthema's de verschillende lectoren (in het bijzonder) actief zijn.

Lector	Onderzoeksthema
Artificial Intelligence and Society	Design in the 21 st Century Data Driven Society
Communication in the Networked Society	Communication in the Networked Society
Creative Business	Business Model Innovation in Creative Industries Mapping Creative Rotterdam
Future Information & Communication Technology	Data Driven Society
Industrial Internet of Things	Data Driven Society
Privacy and Cybersecurity	Data Driven Society
Revolutie in de Maakindustrie	Business Model Innovation in Creative Industries Maker Education and Contextual Learning Environment

Daarnaast kende Creating 010 in de periode 2013-2018 de volgende lectoraten:

- Autonomous Practices: dit lectoraat is met ingang van 2018 verschoven naar WdKA.
- Cultural Diversity: dit lectoraat is beëindigd in 2017

- Human Centered ICT: dit lectoraat is beëindigd in 2017
- Smart and Participatory City Design: dit lectoraat is beëindigd in 2017

De commissie heeft tijdens het bezoek geconstateerd dat lectoren actief aansluiting zoeken met andere lectoren en onderzoekers, en met docenten. Samenwerking ontstaat op individueel niveau vanuit gedeelde onderzoeksinteresses. De commissie ziet naast deze persoonlijke netwerken ruimte voor meer structurele samenwerking tussen de verschillende lectoraten, waardoor nog meer kruisbestuiving kan plaatsvinden. Bij de opzet van de nieuwe onderzoekslijn rondom het thema Artificial Intelligence gebeurt dit bijvoorbeeld op een goede manier, doordat hier verschillende lectoraten vanaf het begin bij de ontwikkeling van de onderzoekslijn zijn betrokken.

Het nieuwe kenniscentrum WdKA heeft drie lectoraten aangewezen: 'Autonomous', 'Social' en 'Commercial', die aansluiten op de specialisaties binnen het kunstenonderwijs. Het profiel 'Commercial' was ten tijde van de visitatie nog niet ingevuld. De lectoren hebben een relatief grote aanstelling (0,8 fte). De commissie wil de lectoren meegeven om bij de ontwikkeling van hun onderzoekslijnen te werken aan een gezamenlijke visie en werkwijze. Daarbij gaat het niet alleen om samenwerking tussen de drie lectoren, maar ook om samenwerking met andere onderzoekers en docenten van WdKA.

Middelen en mensen

Creating 010 ontvangt een basisfinanciering van Hogeschool Rotterdam, afkomstig uit de eerste geldstroom. Daarnaast zijn er binnen de hogeschool middelen beschikbaar voor de ondersteuning van promoties en postdocplaatsen voor docentonderzoekers. Ook kan vanuit de hogeschool een impulsfinanciering gegeven worden voor onderzoeksthema's die hogeschoolbreed belangrijk zijn. Zo krijgt Creating 010 in 2019 extra middelen voor het ontwikkelen van een onderzoeksprogramma op het thema 'Kunstmatige intelligentie, big data, maatschappelijke toepassingen en ethiek'. De hogeschool verwacht van de kenniscentra dat zij naast de basisfinanciering middelen in de tweede en derde geldstroom verwerven.

Budget (x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Basisfinanciering HR	984	900	963	824	763	730
Projectfinanciering HR	48	98	91	74	58	71
2e geldstroom	139	41	8	51	243	319
3e geldstroom	9	98	40	42	83	48
	1180	1137	1102	991	1147	1168

Figuur 2: Budget Creating 010 naar inkomstenbron in x €1.000

Uit figuur 2 blijkt dat het kenniscentrum succesvol is in het verwerven van externe financiering. De commissie heeft tijdens haar bezoek de indruk gekregen dat er een correlatie is tussen hogere inkomsten in de tweede en derde geldstroom en verlaging van de basisfinanciering vanuit Hogeschool Rotterdam. De commissie vindt dit zorgelijk, omdat hierdoor spanning ontstaat op de financiering van het onderzoek van Creating 010.

Het kenniscentrum kent veel kleine aanstellingen. Het aantal lectoren is in de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven, terwijl het aantal hoofddocenten en docentonderzoekers gegroeid is. De totale onderzoekscapaciteit bij Creating 010 is sinds 2016 afgenomen door de invoering van de 'om niet'-detacheringen. Daarvoor werden alle docenten en onderzoekers volledig gefinancierd door Creating 010, met middelen uit de basisfinanciering van Hogeschool Rotterdam voor het kenniscentrum. In de nieuwe situatie moeten opleidingen 10 procent van hun loonsom inzetten voor onderzoekstaken. Een gedeelte van dit geld kan naar de kenniscentra gaan, maar dat hoeft niet. De commissie heeft tijdens haar bezoek begrepen dat de 10 procent-regeling wisselend succes heeft en tot schommelingen in de financiering en bemensing van het kenniscentrum leidt. Vanuit de opleidingen komt nog niet voldoende onderzoekscapaciteit beschikbaar om aan de behoefte van Creating 010 te kunnen voldoen. Dit komt onder andere door de dwingende praktijk van het onderwijs, daarnaast hebben een aantal opleidingen een capaciteitstekort en sluiten de cycli van onderwijs en onderzoek niet optimaal op elkaar aan. De commissie vindt deze situatie niet optimaal en meent dat het kenniscentrum gebaat zou zijn bij meer duidelijkheid van het College van Bestuur over de financiering.

Creating 010 stuurt op verschillende manieren op kwaliteit van het personeel. De lectoren zijn allen gepromoveerd en beschikken over een goed netwerk in praktijk en wetenschap. De kwaliteitseisen die aan onderzoeksmedewerkers en docenten gesteld worden, verschillen per project. Bij de aanname en bevordering van hoofddocenten wordt daarnaast altijd een lector betrokken. In de kritische reflectie geeft Creating 010 aan dat teamvorming en samenwerking een aandachtspunt is geweest in de afgelopen jaren. De versmalling van het onderzoeksprofiel helpt om meer coherentie in het team te krijgen. De commissie heeft tijdens het bezoek ervaren dat lectoren zelfstandig binnen hun eigen domein opereren en dat het aantal gezamenlijke onderzoeksprojecten groeit. De commissie vindt deze groeiende kruisbestuiving een positieve ontwikkeling.

Samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties

De commissie heeft gezien dat er veel relaties en samenwerkingsverbanden zijn tussen lectoren onderling, tussen lectoren en docenten en docentonderzoekers van verschillende onderwijsinstututen, maar met name vanuit CMI. Docenten die betrokken zijn bij onderzoek van Creating 010 voelen zich duidelijk verbonden met het kenniscentrum. Dit werd tijdens het visitatiebezoek duidelijk verwoord door één van de docenten als: 'wij zijn Creating 010'. De commissie heeft verder begrepen van studenten dat zij via docenten of rechtstreekse contacten van lectoren en onderzoekers betrokken kunnen raken bij het onderzoek van Creating 010. Ook wordt veel onderzoek uitgevoerd in samenwerking met andere kennispartners, zowel binnen Hogeschool Rotterdam, als met andere hogescholen en universiteiten.

Creating 010 heeft een groot netwerk van organisaties en bedrijven die opereren in de creatieve industrie en ICT. De commissie ziet dat de betrokkenheid van externe stakeholders vooral project-gedreven is. Het kenniscentrum zou een volgende stap in het verduurzamen van externe relaties kunnen zetten door een community met externe partijen op te bouwen op het niveau van het kenniscentrum.

Organisatie WdKA

WdKA is bezig haar prille organisatie verder te ontwikkelen. Het kenniscentrum is succesvol geweest in het aanvragen van externe financiering, waaronder subsidies vanuit de NWO Smart Culture call, SIA-KIEM en SIA-RAAK subsidies.

Het WdKA kenniscentrum werkt intensief samen met Erasmus Universiteit Rotterdam en Codarts. Daarnaast heeft WdKA veel samenwerkingsverbanden met kunstinstellingen en kunstenaarscollectieven in de regio en andere kenniscentra binnen de Hogeschool Rotterdam.

Conclusie

De commissie is onder de indruk van hoe het kenniscentrum het onderzoeksprogramma weet uit te voeren, gegeven de kwetsbare situatie waarin het zich bevindt wat betreft de beperkte beschikbare middelen en onderzoekscapaciteit. De financiering van Creating 010 is gebaseerd op tijdelijke geldstromen en is niet voor langere tijd gegarandeerd, waardoor veel energie van lectoren opgaat aan het binnenhalen van projectfinanciering. De individuele kwaliteit van betrokken lectoren en onderzoekers is groot en hierdoor weet het kenniscentrum kwaliteit te leveren.

Om de verbinding tussen onderzoek en onderwijs te verstevigen, zou het kenniscentrum volgens de commissie gebaat zijn bij meer duidelijkheid van het College van Bestuur over (structurele) financiering. Een gezamenlijke evaluatie van de kenniscentra en het College van Bestuur van de om-niet-regeling lijkt hier volgens de commissie op zijn plaats. Meer structurele middelen zouden niet alleen de verbinding tussen onderzoek en onderwijs kunnen verstevigen, maar het kenniscentrum ook de mogelijkheid geven om te werken aan structurele samenwerking tussen de lectoraten en aan communityvorming met externe stakeholders.

Gegeven de kaders van Hogeschool Rotterdam waarbinnen de toekenning van mensen en middelen is bepaald, presteert Creating 010 heel goed. De commissie heeft gezien dat het kenniscentrum met zowel de directe als de indirecte middelen het maximaal mogelijke weet te realiseren en komt op basis hiervan voor Standaard 2 tot het oordeel **goed**. De commissie merkt daarbij op dat de kaders voor de toekenning van mensen en middelen instellingsbeleid zijn, en buiten de macht van het kenniscentrum zelf liggen.

WdKA is bezig haar prille organisatie verder te ontwikkelen. De commissie wil de lectoren meegeven om bij de ontwikkeling van hun onderzoekslijnen te werken aan een gezamenlijke visie en werkwijze en daar ook andere onderzoekers en docenten van WdKA bij te betrekken.

Standaard 3

Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Geëxpliciteerde standaard voor praktijkgericht onderzoek

De commissie constateert dat het kenniscentrum werkt met een breed scala onderzoeksmethodologieën die voortbouwen op de kennisbasis en de gangbare methoden vanuit de disciplines als de cultuurwetenschappen, sociale wetenschappen, artistiek onderzoek en onderzoek naar informatie- en communicatietechnologie. Het kenniscentrum heeft de afgelopen periode geïnvesteerd in het expliciteren van de standaarden voor het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van praktijkgericht onderzoek. Dit heeft onder andere geresulteerd in een *Handboek Kwaliteitszorg* (2018) en een *Methodisch Kader Creating 010* (2019). Hierin staat beschreven welke standaarden het kenniscentrum hanteert voor de kwaliteit van onderzoek. Het kenniscentrum werkt daarnaast volgens de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) en het hogeschoolbrede kader met doelstellingen en indicatoren voor input, output en impact. De commissie constateert dat *Creating 010* de relevante raamwerken voor het voorbereiden, uitvoeren en het evalueren van praktijkgericht onderzoek goed in beeld heeft. Het kenniscentrum toont zich bewust van de kwalitatieve maatstaven die breed in het hoger onderwijs gelden voor praktijkgericht onderzoek als het gaat om de methodische kwaliteit (onder meer validiteit en betrouwbaarheid), maar ook aangaande principes als eerlijkheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid.

Uit de gesprekken met lectoren heeft het panel begrepen dat er behoefte is aan een ethische commissie binnen de eigen hogeschool. Onderzoekers zijn nu afhankelijk van de ethische commissie van de Erasmus Universiteit Rotterdam. De ethische toetsing is op deze manier voldoende geborgd, maar de commissie zou het wenselijk vinden om de ethische toetsing binnen de eigen instelling te laten plaatsvinden. Hierdoor kan de ethische toetsing nog beter op de eigenheid van praktijkgericht onderzoek aangesloten worden en kan kennis binnen de instelling opgebouwd worden.

Het kenniscentrum geeft in haar kritische reflectie aan dat zij zoekt naar een goede balans tussen een stabiele methodenset en het gebruik van nieuwe methoden om te kunnen anticiperen op veranderingen in de creatieve sector. De commissie heeft deze zoekende houding herkend in de gesprekken en presentaties tijdens het visitatiebezoek. De commissie constateert dat de onderzoeksmethodologie van *Creating 010* en *WdKA* zich beweegt tussen de kunst en creatieve praktijk zelf en de meer academische onderzoeksmethoden. Hierin zoeken de kenniscentra soms de uitersten op, waarbij *WdKA* zich richt op onderzoekende kunstvormen en *Creating 010* meer geneigd is tot academisering. De commissie heeft een aantal concrete projecten gezien, zoals het *Stadslab* en *Make me Think!* van *Creating 010* en *Social Practices* van *WdKA* waarin interessante experimenten met methodologie worden gedaan. Het zoeken naar en evalueren van relevante en nieuwe methoden past volgens de commissie bij praktijkgericht onderzoek in de creatieve sector. De commissie ziet veel aandacht voor het *doen, maken, interveniëren* en *ontwikkelen*. Het kenniscentrum kan dit proces nog naar een hoger niveau tillen door duidelijker te maken waar *diepgang, reflectie, theorievorming* en *contextualisering* tot stand komen en zich daarbij minder te richten op academische standaarden, maar juist op (de ontwikkeling van)

praktijkgerichte methoden en standaarden. Het delen van kennis en ervaringen met andere praktijkgerichte kenniscentra zou hier volgens de commissie erg nuttig bij kunnen zijn.

Het kenniscentrum zorgt op verschillende manieren dat het onderzoek voldoet aan de kwaliteitsstandaarden. Vanuit het personeelsbeleid wordt gestuurd op de onderzoekskwalificaties van lectoren en andere onderzoekers. Alle lectoren zijn gepromoveerd. Er is veel aandacht en ruimte voor training van onderzoekers en voor het participeren in relevante nationale en internationale netwerken. Uit de gesprekken heeft de commissie begrepen dat Creating 010 veel aandacht besteedt aan het uitwisselen van kennis en ervaring over onderzoeksthema's en -methoden tussen lectoren, onderzoekers en docent-onderzoekers.

De kwaliteit van het onderzoek voor de onderwijspraktijk wordt geborgd door een structurele afstemming met de opleidingsinstituten en opleidingen. Gedurende het jaar vindt toetsing en bijsturing plaats in overleg met de directies van de opleidingsinstituten en de portefeuillehouder onderzoek van het CvB. Bij de uitvoering van onderzoeksprojecten zijn hoofddocenten en docent-onderzoekers van de opleidingen betrokken, zodat er directe afstemming tussen lectoren en docenten kan plaatsvinden.

Tussentijdse monitoring van de gehanteerde onderzoeksstandaard, de onderzoekskwaliteit en de intervisie tussen lectoren en onderzoekers vindt plaats in het lectorenoverleg en het projectoverleg. Het *Handboek Kwaliteitszorg* bevat ook een checklist voor onderzoekskwaliteit die lectoren en onderzoekers kunnen gebruiken bij het maken van een projectvoorstel. Deze checklist wordt bij subsidieaanvragen en lopende onderzoeksprojecten gehanteerd om de discussie over de onderzoeksstandaarden op de agenda te houden.

Kwaliteit onderzoek

Een overzicht van alle output in de periode 2013-2018 en de jaarlijkse hoogtepuntenmagazines van het kenniscentrum hebben de commissie goed inzicht gegeven in de totale output van Creating 010. De commissie is onder de indruk van de kwantiteit en kwaliteit van de output. Per onderzoeksthema hebben Creating 010 en WdKA twee of drie actuele projecten aangedragen waar de commissie voor aanvang van het visitatiebezoek in meer detail naar heeft gekeken. Deze projecten zijn kenmerkend voor de visie, missie, aanpak, output en impact van de kenniscentra. Op de visitatiedag zelf zijn verschillende projecten gepresenteerd en in meer diepgang besproken met de stakeholders, waaronder ook studenten, docenten, promovendi en vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk. Het ging om de projecten: Stadslab, WdKA RASL Publication Station, Retailinnovatie, Data Science en Make me Think!. Op deze manier heeft de commissie een breed beeld gekregen van het onderzoek en de output van Creating 010.

De commissie is positief over de bestudeerde producten. Deze zijn relevant binnen de onderzoeksthema's van het kenniscentrum en de focus van de verschillende lectoraten. De gangbare kwaliteitseisen voor praktijkgericht onderzoek zijn consequent toegepast en het onderzoek voldoet aan de eigen geëxpliciteerde standaard. De bestudeerde producten laten gedegenheid zien en het bewustzijn bij de onderzoekers om het onderzoek valide en betrouwbaar uit te voeren. De commissie is enthousiast over de heterogeniteit van de onderzoeksproducten en heeft gezien dat de verschillende producten goed aansluiten op de context, thematiek en aanpak van de betreffende onderzoeksprojecten. De onderzoeksdomeinen, de creatieve sector en ICT en de kunsten, veranderen snel en de commissie vindt dat de

onderzoeksprojecten hier goed op aansluiten. De commissie heeft een flink aantal innovatieve projecten gezien. Creating 010 en WdKA zouden wat de commissie betreft de grote variëteit aan onderzoeksproducten met meer zelfbewustzijn en trots mogen uitdragen. De commissie heeft de indruk gekregen dat de kenniscentra zich soms lijken te willen meten met universitair onderzoek, maar ziet juist in het praktijkgerichte onderzoek de kracht van Creating 010 en WdKA.

De kwaliteit van het onderzoek is door stakeholders duidelijk bevestigd in de gesprekken en blijkt ook uit interne en externe evaluaties. De succesvolle werving van subsidiegelden en het grote aantal peer-reviewed publicaties onderschrijven het positieve beeld dat de commissie van de onderzoekskwaliteit heeft gekregen.

Conclusie

Het kenniscentrum heeft de afgelopen periode geïnvesteerd in het expliciteren van de standaarden voor het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van praktijkgericht onderzoek. Dit heeft onder meer geresulteerd in een methodisch kader en een handboek voor kwaliteitszorg.

De commissie vindt het positief dat het kenniscentrum zoekt naar nieuwe methoden die aansluiten bij ontwikkelingen in de creatieve sector. In deze sector is het bewust zoeken naar en evalueren van relevante vormen van methodologie voor praktijkgericht onderzoek volgens de commissie zeer belangrijk. Gezien het onderzoeksprofiel van Creating 010 en WdKA is het volgens de commissie niet noodzakelijk om altijd te kiezen voor standaard wetenschappelijke methoden. Het ontwikkelen van passende onderzoeksmethoden gebeurt al goed in verschillende concrete projecten, en de kenniscentra kunnen nog een verdere stap zetten door dit proces bewuster te doorlopen en hierop te reflecteren.

De commissie kijkt vanuit het perspectief van het praktijkgerichte onderzoek en vindt het niveau van het onderzoek van de kenniscentra langs deze meetlat zonder meer goed te noemen. Creating 010 en WdKA weten hun onderzoeksprojecten heel goed aan te passen aan de context, thematiek en aanpak van het onderzoeksproject. De projecten die de commissie gezien heeft, zijn innovatief en laten zien dat de geëxpliciteerd standaard voor onderzoek goed is toegepast. De bestudeerde producten laten gedegenheid zien en het bewustzijn bij de onderzoekers om het onderzoek valide en betrouwbaar uit te voeren. De commissie heeft gemerkt dat lectoren, onderzoekers en docenten met elkaar in gesprek zijn over onderzoekskwaliteit en hierin van elkaar leren. Het inrichten van een interne (hogeschoolbrede) ethische commissie zou een passende stap zijn in de verdere ontwikkeling van de hogeschool als instituut voor kennisontwikkeling.

De commissie komt op basis van bovenstaande overwegingen voor Standaard 3 tot het oordeel **goed**.

Standaard 4

De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- *kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein;*
- *de beroepspraktijk en maatschappij;*
- *onderwijs en professionalisering.*

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

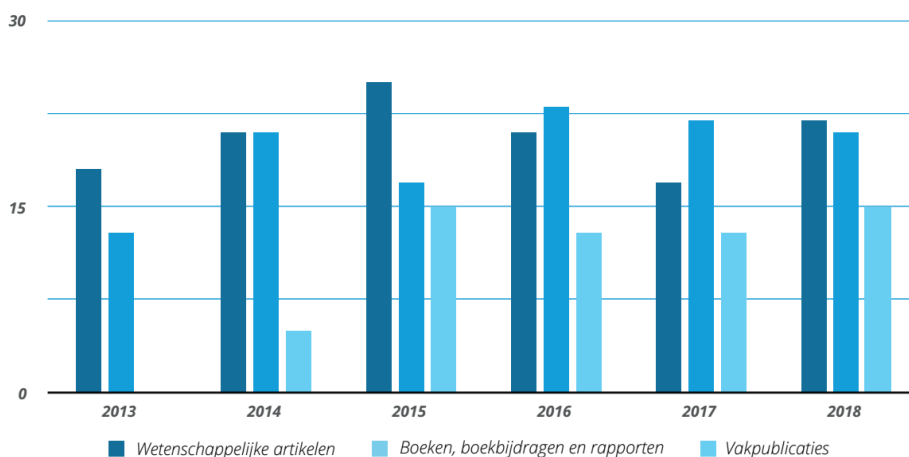
Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

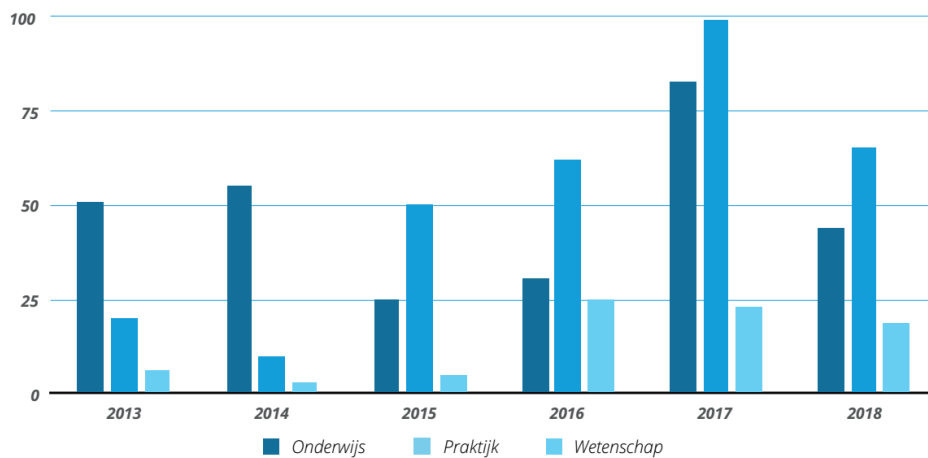
Output en impact

De commissie heeft gezien dat Creating 010 bijdraagt aan de kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein met verschillende publicaties in wetenschappelijke tijdschriften, conferentiebijdragen, presentaties en via promoties. Verder heeft het kenniscentrum het Stadslab en Privacy Lab ontwikkeld als kanalen voor het overbrengen van kennis en inzicht aan diverse doelgroepen. Het panel is erg enthousiast over deze *labs*, omdat ze niet alleen de mogelijkheid bieden voor verdere kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein, maar ook omdat dit in gezamenlijkheid met studenten en mensen uit de praktijk te doen.

Uit figuur 3 en 4 blijkt dat Creating 010 een vrij constante stroom van peer-reviewed wetenschappelijke artikelen en boeken, boekbijdragen en rapporten heeft geproduceerd in de afgelopen jaren en een groot aantal presentaties heeft gegeven. De presentaties voor een wetenschappelijk publiek betreffen presentaties op conferenties. De daling in 2018 wordt verklaard door de afsplitsing van het kunstenonderzoek, waarbinnen veel presentaties plaatsvonden.

De commissie is onder de indruk van de hoeveelheid en kwaliteit van deze output. De commissie wil het kenniscentrum meegeven dat - gezien de inhoudelijke focus van het kenniscentrum - de nadruk in de komende periode iets minder op het aantal publicaties gelegd mag worden en Creating 010 zich nog meer mag richten op de systematische ontwikkeling van vormen van output en impact die eigen zijn voor praktijkgericht onderzoek.

Figuur 4: presentaties

De impact van het kenniscentrum op het onderzoeksdomein blijkt daarnaast volgens de commissie duidelijk uit de succesvolle samenwerking met andere kennisinstellingen binnen NWO-consortia en andere samenwerkingsverbanden, zoals de Kenniswerkplaats Urban Big Data. Creating 010 is erg succesvol in het verwerven van aanvullende onderzoeksfinanciering, met name in de jaren 2016 en 2017, zoals in figuur 5 te zien is. In 2017 werden drie aanvragen voor onderzoeksprojecten binnen de NWO Smart Culture-call gehonoreerd. Creating 010 werkt hierin samen met Erasmus Universiteit Rotterdam en Universiteit Leiden. Daarnaast was er succes in de NWO/STW-call op het gebied van 'research through design', in samenwerking met TU Delft, Erasmus Universiteit Rotterdam en de Koninklijke Bibliotheek.

De commissie is positief over de congressen en evenementen die Creating 010 organiseert om kennisdeling tussen onderzoekers van binnen en buiten het kenniscentrum en met vertegenwoordigers uit de praktijk te stimuleren. Een voorbeeld hiervan is het jaarlijkse congres Rotterdam Internet of Things. Ook nemen onderzoekers van Creating 010 deel aan verschillende lectorenplatforms, zoals het Network Applied Design Research, het Retailinnovatieplatform en het Platform Kunstonderzoek en aan het Topconsortium voor Kennis en Innovatie van de topsector creatieve industrie (CLICKNL). Ten slotte zijn verschillende lectoren lid van de redactie van een wetenschappelijk tijdschrift uit het veld en werken diverse lectoren mee aan de programmering van relevante congressen voor praktijk en wetenschap. De commissie constateert dat de lectoren en het kenniscentrum een zichtbare plaats hebben ingenomen in het praktijkgerichte onderzoek in de creatieve sector en ICT in de regio Rotterdam en daarbuiten en dat het kenniscentrum gevonden en gewaardeerd wordt door relevante partners.

Beroepspraktijk en maatschappij

Output en impact

De commissie constateert dat het kenniscentrum vakpublicaties, presentaties, adviesrapporten, concrete producten en beleidsinzichten heeft opgeleverd die concrete vragen uit de beroepspraktijk en maatschappij beantwoorden. Een gedeelte van deze onderzoeksvragen is door lectoren zelf opgehaald uit de beroepspraktijk en de maatschappij en een gedeelte is

gebaseerd op directe opdrachten van externe organisaties. Creating 010 heeft zichzelf vanaf 2017 ten doel gesteld om minimaal €50.000 per jaar binnen te halen aan onderzoek in opdracht van de beroepspraktijk. De commissie constateert dat dit in 2017 goed gelukt is en dat het streefdoel in 2018 bijna gehaald is. De commissie constateert daarnaast dat veel onderzoeksprojecten die samen met of in opdracht van professionele organisaties uitgevoerd worden een sterke relatie met het onderwijs hebben.

De commissie heeft gemerkt dat de lectoren intrinsiek gemotiveerd zijn om maatschappelijke vraagstukken te onderzoeken en hun eigen sterke netwerk hiervoor in te zetten. De producten die de commissie heeft ingezien, zijn goed toegesneden op behoeften uit de beroepspraktijk. De meeste omvangrijke onderzoeksprojecten werken aan het vergroten van kennis bij maatschappelijke partners, hebben een functie om te zorgen voor inspiratie voor innovatie en het ontwerpen van oplossingen voor praktijkvragen. Het praktijkgerichte onderzoek van Creating 010 heeft in veel gevallen een ontwerpbenadering op basis van co-creatie met de professionele partners. De commissie meent dat deze werkwijze de impact van de onderzoeksprojecten vergroot. Uit gesprekken met externe stakeholders heeft de commissie begrepen dat zij behoefte hebben aan meerjarige samenwerking met het kenniscentrum. De commissie ziet hier een kans voor Creating 010 om de onderzoeksimpact verder te vergroten.

Een goed voorbeeld van impact heeft de commissie gezien in het door SIA gefinancierde project 'Retailinnovatie in Rotterdam'. Het project is een sterk voorbeeld van onderzoek waar de verbinding in de driehoek onderwijs, kennisontwikkeling en beroepspraktijk gebalanceerd tot stand is gekomen. Het doel van dit project was om de Rotterdamse retail te versterken door innovatie. Creating 010 werkte in het project samen met vierhonderd studenten uit vijf opleidingen, tien retailers uit het midden- en kleinbedrijf, de gemeente Rotterdam en een lokale brancheorganisatie. De uitkomsten van het project zijn gedeeld tijdens verschillende events en het onderzoek is gecontinueerd in Lab Fygitel, een lokaal en landelijk platform voor retailers. Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie gezien dat het project een grote impact heeft gehad op de bereidheid van retailers om nieuwe toepassingen te gebruiken om hun bedrijf te verbeteren. Voor retailers fungeert Creating 010 als een vliegwiel tussen vragen, ideeën, ontwerpen en de retailpraktijk. Lectoren zijn nog zoekende naar hoe zij hun kennis en ervaring nog meer kunnen vertalen naar de retailbranche door langerlopende onderzoeklijnen op te zetten. Creating 010 heeft daarnaast een rol als voortrekker in het landelijke Retailinnovatieplatform. Dit is volgens de commissie een duidelijk voorbeeld van hoe het kenniscentrum lokale kennis en activiteiten vertaalt naar nationaal niveau.

Het project Hybrid Publishing kent een vergelijkbare opzet, waarin vanuit WdKA samengewerkt is met een aantal kleine kunstuitgevers. Het project had als doel om kunstuitgevers kennis en inspiratie te geven op het gebied van digitaal uitgeven. Naast bewustzijn en inspiratie heeft het project een concrete handleiding opgeleverd. Hybrid Publishing is gestart vanuit Creating 010 en kent een vervolg in de huidige onderzoekseenheid van WdKA.

De commissie heeft verschillende onderzoeksprojecten gezien waarin Creating 010 goed aansluit op maatschappelijke kwesties. Zo adresseert het project 'Make me Think!' het onderwerp ethiek in relatie tot ICT-ontwikkeling en kunstmatige intelligentie. De uitkomst van dit project is een spel waarin studenten van CMI leren hoe filterbubbels werken.

Onderwijs en professionalisering

Output en impact

Creating 010 werkt nauw samen met het opleidingsinstituut CMI en met een aantal andere opleidingen. Vragen uit het onderwijs vinden hun weg naar het onderzoek van Creating 010 op verschillende manieren: vanuit opleidingen komen concrete vragen om gezamenlijk een nieuwe module of minor te ontwikkelen en om gastcolleges te geven aan studenten. Ook brengen docenten en studenten die betrokken zijn bij het onderzoek van Creating 010 nieuwe onderzoeksonderwerpen met zich mee. Studenten worden volgens de commissie op een goede wijze bij het onderzoek van Creating 010 betrokken. Zij horen over onderzoek in gastcolleges en komen in aanraking met onderzoek via curriculumonderdelen, zoals het Stadslab of minoren. Ook worden individuele studenten door lectoren of docentonderzoekers benaderd om mee te werken aan onderzoek. De commissie heeft van een aantal lectoren begrepen dat zij nog vaker studenten zouden willen inzetten voor hun onderzoek en dat zij denken dat het oprichten van een masteropleiding binnen de hogeschool hierbij zou kunnen helpen.

De commissie heeft een groot aantal projecten gezien met een duidelijke doorvertaling naar het onderwijs. De commissie vindt dat Creating 010 er goed in slaagt om relevante ontwikkelingen in de creatieve sector te signaleren en te vertalen naar het onderwijs. Zo hebben thema's als privacy, cybersecurity, sociale netwerken en ethiek via het onderzoek een plek gevonden in de curricula van verschillende opleidingen in de hogeschool.

Binnen het praktijkgerichte onderzoek van Creating 010 zijn ook permanente infrastructurele voorzieningen ontwikkeld voor het onderwijs. Zo heeft het kenniscentrum samen met CMI het Stadslab Rotterdam ontwikkeld vanuit de onderzoekslijn 'Maker Education'. Dit lab biedt verschillende innovatieve ICT-faciliteiten aan studenten en docenten en biedt opleidingen de mogelijkheid om het onderwijsconcept 'maker education' in te bedden in hun curricula. De commissie vindt het erg positief dat de kennis die in het Stadslab wordt ontwikkeld door Creating 010 ook wordt gedeeld met het bredere onderwijsveld en het professionele domein. Het Stadslab is toegankelijk voor praktijkmensen en voor scholieren uit het primaire en secundaire onderwijs. Ook vertaalt het lectoraat 'Maker Education' onderzoeksinzichten naar didactisch materiaal voor docenten uit het primair en secundair onderwijs over maakeducatie.

Een andere doorwerking van het praktijkgerichte onderzoek in het onderwijs heeft de commissie gezien in de inzet van lectoren en docentonderzoekers bij de ontwikkeling van curriculumonderdelen. Een voorbeeld is de minor 'Data Science' waarin studenten uit verschillende opleidingen, vanuit Hogeschool Rotterdam en andere hogescholen, leren hoe ze data science in hun eigen domein kunnen toepassen. De betrokken lectoren en docenten hebben hun ervaringen met het ontwikkelen van deze minor gedeeld via landelijke platforms, waardoor er ook in het bredere onderwijsveld doorwerking is vanuit het lectoraat 'Data Science'.

De commissie heeft ook een goede doorvertaling van onderzoek naar onderwijs gezien bij WdKA. Zo heeft het project Hybrid Publishing geleid tot de oprichting van het Publication Station. Dit is een lab waarin studenten ervaring kunnen opdoen met innovaties in het drukken en uitgeven en waarin onderzoek geïnitieerd wordt op basis van experimenten. Daarnaast is het project 'WdKA makes a Difference' een goed voorbeeld van hoe een maatschappelijk probleem, de diversiteitskwestie, via onderzoek structureel ingebed is in het curriculum.

Creating 010 heeft ten slotte aandacht voor de professionalisering van docenten. Professionalisering van docenten vindt plaats via promotietrajecten en ook door participatie van docenten en docentonderzoekers in onderzoekstrajecten van Creating 010. Regelmatig voeren lectoren gesprekken met docenten over onderzoeksmethoden. Bij de minor Data Science heeft de commissie gezien dat docenten via het onderzoek nieuwe kennis opgedaan hebben, waardoor zij in staat zijn om les te geven over het onderwerp Data Science. De commissie wil het kenniscentrum meegeven dat docentprofessionalisering niet hoeft te betekenen dat iedere docent een wetenschappelijk promotietraject doorloopt. Creating 010 zou haar visie op hoe docenten zich kunnen ontwikkelen in het doen van praktijkgericht onderzoek, los van academische promoties, nog verder kunnen ontwikkelen en dit in samenspraak met CMI en andere betrokken opleidingsinstituten nog verder kunnen uitwerken naar de mening van de commissie.

Conclusie

De commissie is onder de indruk van de onderzoeksoutput van Creating 010 en de WdKA, en is van mening dat er veel impact wordt behaald op alle vlakken, zeker gelet op de beperkte beschikbare menskracht en middelen. De verbondenheid met het onderwijs is groot en dat leidt tot een duidelijke doorvertaling van het onderzoek naar het onderwijs van CMI. De commissie heeft veel waardering voor de *labs* die het kenniscentrum heeft ontwikkeld, omdat deze een platform bieden om kennis te delen met zowel de eigen opleidingen van Hogeschool Rotterdam, als het bredere onderwijsveld en het professionele domein.

Het kenniscentrum heeft een zichtbare plaats ingenomen in het praktijkgerichte onderzoek in de regio Rotterdam en wordt gevonden en gewaardeerd door relevante partners. Creating 010 weet goed in te spelen op relevante maatschappelijke kwesties en is in staat om onderzoeksresultaten door te vertalen naar zowel innovaties voor professionals als naar innovaties voor het onderwijs. Creating 010 maakt daarbij goed gebruik van het regionale netwerk en heeft ook oog voor ontwikkelingen in het nationale en internationale kennisdomein. Het regionale netwerk zou nog verder versterkt kunnen worden door te investeren in meerjarige samenwerking met relevante partners.

De commissie is positief over de bijdrage die Creating 010 levert aan de professionalisering en daagt het kenniscentrum uit om de visie op docentprofessionalisering verder uit te werken in gezamenlijkheid met de onderwijspartners.

De commissie ziet dat er veel aandacht geschonken wordt aan standaard (wetenschappelijke) vormen van output, zoals publicaties in peer-reviewed tijdschriften. De commissie meent dat het kenniscentrum meer aandacht zou mogen schenken aan de communicatie van behaalde onderzoeksresultaten naar studenten en praktijk. Daarnaast zou de commissie willen adviseren om minder energie te besteden aan het kwantitatief afdekken van de drie domeinen en meer aan de systematische ontwikkeling van vormen van output en impact die eigen zijn voor praktijkgericht onderzoek.

De commissie komt op basis van bovenstaande overwegingen voor Standaard 4 tot het oordeel **goed**.

Standaard 5

De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluaties uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Systeem van kwaliteitszorg

Creating 010 heeft sinds 2015 geïnvesteerd in het ontwikkelen en expliciteren van een eigen kwaliteitszorgsysteem, gebaseerd op de hogeschoolbrede kwaliteitszorgcyclus. Hiermee heeft het kenniscentrum aandachtspunten uit voorgaande interne en externe evaluaties opgepakt. In 2018 is een aanpak kwaliteitszorg ontwikkeld die past bij de structuur en (informele) cultuur van het kenniscentrum. Het kwaliteitszorgsysteem is beschreven in het Handboek Kwaliteitszorg Onderzoek van het kenniscentrum. Creating 010 heeft drie PDCA-cycli gedefinieerd: een strategische cyclus (vier jaar), een jaarcyclus en een projectcyclus (wisselende looptijd afhankelijk van het project). Het kenniscentrum WdKA is in 2019 gestart met een eigen plannings- en controlcyclus.

Vierjaarlijkse strategische cyclus

In de strategische cyclus wordt de meerjarenvisie op de ontwikkeling van het kenniscentrum gepland, uitgevoerd en geëvalueerd. Centraal in deze cyclus staat het *strategisch plan*, met daarin de visie op praktijkgericht onderzoek, onderzoeksprofilering, meerjarenonderzoeksagenda, het beoogde portfolio, output- en impactindicatoren en meerjarenbegroting. In de aanloop schrijven de lectoren een *position paper* over hun onderzoeksthema, waarin zij terug- en vooruitkijken en wordt een evaluatie onder stakeholders uitgevoerd. De commissie heeft de *position papers* en het kwalitatieve gedeelte van het stakeholdersonderzoek uit 2019 ingezien en vindt deze instrumenten passen bij een strategische meerjarencyclus.

Jaarcyclus

In de jaarcyclus worden onderzoeksactiviteiten en organisatorische doelen en taken gepland, gemonitord en verantwoord. Een belangrijk element van de jaarcyclus is een tussentijdse evaluatie van de voortgang van de uitvoering van het lopende strategische plan. Het kenniscentrum gebruikt verschillende instrumenten in deze PDCA-cyclus: een *jaarplan* (inclusief begroting), een *tussenrapportage* en een *jaarverslag* (inclusief jaarrekening). Bij het opstellen van deze documenten worden lectoren, onderzoekers en docenten betrokken. Het jaarplan wordt door het CvB, de betrokken instituutdirecteuren en de directeur van het kenniscentrum vastgesteld. Bewaking van de financiën gebeurt middels een maandelijks bespreking tussen de directeur, de dienst OKC en de medewerker kwaliteitszorg. De commissie constateert dat externe stakeholders niet bij het opstellen en evalueren van de jaarcyclus betrokken worden.

Binnen Creating 010 vindt ook een jaarcyclus op individueel niveau plaats, waarbij drie gesprekken plaatsvinden tussen de directeur en individuele medewerkers: een planningsgesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. Verdere afstemming vindt plaats in het lectorenoverleg en tijdens informele contacten. In 2018 heeft het kenniscentrum een managementrapportagesysteem geïmplementeerd (MARAP) om de individuele jaarcyclus van lectoren en onderzoekers te monitoren.

Projectcyclus

Creating 010 heeft in 2018 *projectsheets* ingevoerd om de PDCA-cyclus van projecten te kunnen volgen. In 2019 is een maandelijks *projectoverleg* ingevoerd waarin de medewerker kwaliteitszorg met alle lectoren/projectleiders spreekt over de voortgang van de projecten. Bij de evaluatie van projecten worden ook de externe stakeholders betrokken. Daarnaast wordt het lectorenoverleg gebruikt voor onderlinge afstemming tussen lectoren en de verschillende projecten.

De commissie stelt op basis van gesprekken met lectoren en onderzoekers vast dat het *Handboek Kwaliteitszorg* en de *projectsheets* (nog) niet heel intensief gebruikt worden in de dagelijkse praktijk van lectoren en onderzoekers. Wel heeft de commissie tijdens het bezoek gezien dat er intern veel uitwisseling is tussen onderzoekers en er een duidelijk gedeelde cultuur met (zelf)kritische vaardigheden bestaat.

Ook bij WdKA signaleert de commissie een positief kritische kwaliteitscultuur. De WdKA is nog bezig met de opzet van een eigen plannings- en controlcyclus.

Conclusie

De commissie concludeert dat Creating 010 goede stappen heeft gezet in de uitwerking van een volwaardig kwaliteitszorgsysteem in de afgelopen jaren. Het kenniscentrum heeft een goed doordacht kwaliteitszorgsysteem opgezet en heeft dit recent duidelijk beschreven in een kwaliteitshandboek. De commissie is positief over de kwaliteitscultuur die binnen het kenniscentrum heerst en de gezonde (zelf)kritische en constructieve houding van de staf van Creating 010 en ziet dat het kwaliteitszorgsysteem een articulatie van die attitude is.

Externe stakeholders worden reeds bij de evaluatie van het kenniscentrum betrokken door middel van een vierjarig stakeholdersonderzoek en bij de evaluatie van specifieke projecten. Het onderzoekscentrum zou dit nog verder kunnen ontwikkelen door stakeholders ook meer structureel te betrekken bij de evaluatie van het kenniscentrum.

Op basis van de gesprekken heeft de commissie er vertrouwen in dat WdKA de positieve kwaliteitscultuur zal weten om te zetten in een adequate plannings- en controlcyclus. De commissie raadt WdKA aan om bij de opzet hiervan voort te bouwen op de ervaringen van Creating 010.

De commissie komt op basis van bovenstaande overwegingen voor Standaard 5 tot het oordeel **voldaan**.

3. Eindoordeel

Oordelen op de standaarden

De visitatiecommissie komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma</i>	Goed
<i>Standaard 2 Randvoorwaarden</i>	Goed
<i>Standaard 3 (Methodische) kwaliteit van onderzoek</i>	Goed
<i>Standaard 4 Resultaten en impact</i>	Goed
<i>Standaard 5 Kwaliteitsborging</i>	Voldaan

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels vastgelegd in het *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* van de Vereniging Hogescholen (oktober 2015).

Voorwaarde om te komen tot een positief eindoordeel is een voldoende score op Standaard 3.

In het nieuwe innovatiebeleid van de landelijke en regionale overheid nemen HBO-kenniscentra een belangrijke plaats in. Zij verbinden de onderzoekswereld met de overheid en het bedrijfsleven (in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf) en zijn daarmee cruciaal voor het 'maatschappelijk verdienvermogen' van Nederland. Het kenniscentrum Creating 010 lijkt bijzonder goed gepositioneerd om een dergelijke rol op te pakken en verder uit te bouwen. Dit is niet alleen van waarde voor het kenniscentrum zelf, maar met name ook voor Hogeschool Rotterdam en de regio Rotterdam. Een aandachtspunt hierbij is dat vanuit de hogeschool voldoende tijd en middelen, op structurele basis, beschikbaar moeten zijn om de positie en impact van het kenniscentrum verder te ontwikkelen.

Standaard 1, 2, 3 en 4 worden gewaardeerd met het oordeel 'goed'. Standaard 5 wordt gewaardeerd met het oordeel 'voldaan'. Op basis hiervan beoordeelt de visitatiecommissie de kwaliteit van het onderzoek en de organisatie van Kenniscentrum Creating 010 van Hogeschool Rotterdam als **goed**.

Willem de Kooning Academie heeft een strategie voor het nieuwe kenniscentrum WdKA ontwikkeld. Op basis van de documentatie, de gesprekken en de kwaliteit en impact van het kunstsonderzoek binnen Creating 010 tot 2018, heeft de commissie vertrouwen in de verdere ontwikkeling van dit kenniscentrum en continuering van de onderzoekskwaliteit.

Aanbevelingen

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

Standaard 1

- Creating 010 kan het onderzoeksprofiel verder doorontwikkelen door vanuit haar positie als 'thought leader' onderzoekslijnen nog meer in gezamenlijkheid met het werkveld uit te werken.
- Creating 010 zou haar doelen en indicatoren nog meer kunnen afstemmen op het doen van praktijkgericht onderzoek in het domein van de creatieve industrie en ICT.

Standaard 2

- Het kenniscentrum krijgt het advies om samen met Hogeschool Rotterdam de om-niet-regeling te evalueren. Aan het CvB zou de commissie willen meegeven: koester het kenniscentrum en geef aandacht aan de benodigde structurele middelen en passende bemensing die nodig is om het kenniscentrum nog sterker te positioneren.

Standaard 3

- Experimenteer met het ontwikkelen van passende onderzoeksmethoden en reflecteer hier op.
- Stel een passende ethische commissie in (op hogeschoolniveau), toegespitst op ethische kwesties in praktijkgericht onderzoek.

Standaard 4

- Besteed minder energie aan het kwantitatief afdekken van de drie domeinen en meer aan de systematische ontwikkeling van vormen van output en impact die eigen zijn voor praktijkgericht onderzoek.
- Besteed meer aandacht aan de communicatie van onderzoek naar studenten en praktijk.
- Werk de visie op docentprofessionalisering verder uit in gezamenlijkheid met de onderwijspartners.

Standaard 5

- N.v.t.

Bijlagen

Bijlage 1 Bestudeerde documenten

De commissie heeft de volgende documenten ingezien en bestudeerd:

- Kritische Reflectie
- Achtergrondinformatie projectpresentaties
- CV's van lectoren, onderzoekers en staf
- Hoogtepuntenmagazines 2015-2018, Portfolio 2014-2015
- Informatie over het budget
- Jaarplannen 2014-2019
- Jaarverslagen 2014-2018
- Kunstmatige intelligentie, big data en maatschappelijke vraagstukken: plan en begroting.
- Kwaliteitshandboek Onderzoek Creating 010 met bijlage methodisch kader
- Overzicht interne en externe relaties
- Overzicht promotie- en postdocprojecten
- Overzicht van alle output
- Overzicht van georganiseerde evenementen
- Position Papers lectoraten 2019
- Projectportfolio Creating 010 (2013-2018)
- Scores medewerkertevredenheidsonderzoeken
- Selectie van output per onderzoekslijn
- Stakeholdersevaluaties 2012, 2015 en 2019
- Strategisch Plan Creating 010 2016-2019
- Zelfevaluaties, rapportages en verbeterplannen van de vorige externe visitatie (2013) en interne visitatie (2017)

Aanvullende informatie over WdKA:

- Rapportage over 2018 voor het Kenniscentrum WdKA
- Inrichting en organisatie praktijkgericht kunstsonderzoek, 2018
- Selectiecriteria WdKA research award
- Jaarplan 2019
- Notitie lectoren en hoofddocenten, 2019
- Overzicht output 2018

Hogeschoolbrede stukken:

- Handboek Kwaliteitszorg, Hogeschool Rotterdam 2019.
- Praktijkgericht Onderzoek bij Hogeschool Rotterdam. Visie en beleid. 2015.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

Tijd	Onderwerp	Betrokken personen
08.30-09.00	Inlooptijd en voorbereiding commissie	Commissie
09.00-09.45	College van Bestuur, onderwijsdirecties en directie kenniscentrum o.a. over aansluiting bij HR Beleid & Strategie, Relaties met onderwijs, positionering en middelen	Lid CvB Directeur Kenniscentrum Creating 010 Directeur Instituut voor Communicatie, Media en Informatietechnologie Directeur Willem de Kooning Academie Commissie
09.45-10.00	Overleg commissie	Commissie
10.00-10.45	Lectoren, o.a. over missie, programma van onderzoek, impact en kwaliteit	Negen lectoren
10.45-11.00	Overleg commissie	Commissie
11.00-11.45	Gesprek met docenten	Hoofddocent CMGT Hoofddocent/promovendus Communicatie Hoofddocent CMD Docent RBS Onderzoeker Creating 010/Docent CMGT/Promovendus Onderzoeker Creating 010/docent StadsLab Docent Informatica/postdoc Hoofddocent Leisure Management WdKA/promovendus
11.45-12.30	Rondleiding en demonstratie StadsLab	Lector Docent/onderzoeker Drie workshopleiders, drie docenten, een student en vertegenwoordiger werkveld
12.30-13.15	Lunch en overleg commissie	Commissie
13.15-14.15	Sessie 1: impact op Onderwijs en Praktijk Data Science	Twee lectoren, een onderzoeker, een docent, een student, twee vertegenwoordigers werkveld
	Sessie 2: impact op Onderwijs en Praktijk Willem de Koning Academie	Lector, onderwijsmanager, drie docentonderzoekers, oud-student, double degree student RASL, vertegenwoordiger werkveld.
14.15-14.30	Wissel	
14.30-15.30	Sessie 3: impact op Onderwijs en Praktijk Make me Think!	Lector, twee docenten, twee studenten
14.30-15.30	Sessie 4: impact op Onderwijs en Praktijk Retailinnovatie	Twee lectoren, onderzoeker, hoofddocent, docent, twee vertegenwoordigers werkveld
15.30-17.00	Overleg commissie	Commissie
17.00-17.15	Terugkoppeling	Alle betrokkenen

Bijlage 3 Deskundigheid commissieleden

De heer prof. dr. W.C. (William) Uricchio, professor Comparative Media Studies, Massachusetts Institute of Technology (MIT, USA) en voorheen professor Comparative Media History Universiteit Utrecht
Mevrouw L. (Linda) Kool MSc MA, themacoördinator, Rathenau Instituut
De heer ir. J.C. (Jann) de Waal, oprichter en eigenaar van INFO.nl, partner en oprichter van Fuenta en bestuurslid Topsector Creative Industries
Mevrouw dr. R.J. (Ruth) Benschop, lector bij het Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten (AOK), Zuyd Hogeschool
Mevrouw ir. M. (Marga) Dekker-Joziase, auditor/secretaris, NQA
Mevrouw W. (Wietske) Rowaan MA, auditor/secretaris NQA